

INFORMACIJA
O POSLOVANJU GOSPODARSKIH DRUŽB IN
SAMOSTOJNIH PODJETNIKOV
V OBČINI ČRNOMELJ
V LETU 2012

Črnomelj, 22. 5. 2012

Pripravila: Vesna Fabina

Kazalo

UVOD	1
1. Osnovni podatki poslovanja gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov v letu 2011	2
2. Gospodarske družbe	2
3. Zaposlovanje v gospodarskih družbah in brezposelnost.....	3
4. Čisti prihodki od prodaje	4
5. Sredstva.....	6
6. Čisti dobiček, čista izguba in neto poslovni izid družb.....	6
7. Povprečne plače	7
8. Neto dodana vrednost na zaposlenega	8
9. Poslovanje samostojnih podjetnikov.....	9

KAZALO SLIK

Slika 1: Gibanje števila gospodarskih družb v občini Črnomelj	2
Slika 2: Gibanje števila zaposlenih v gospodarskih družbah v občini Črnomelj	3
Slika 3: Gibanje števila brezposelnih oseb v občini Črnomelj.....	4
Slika 4: Čisti prihodek od prodaje gospodarskih družb v občini Črnomelj.....	5
Slika 5: Gibanje prodaje na tujih trgih družb z območja občine Črnomelj	5
Slika 6: Prikaz vrednosti sredstev v gospodarskih družbah v občini Črnomelj.....	6
Slika 7: Znesek čistega dobička in čiste izgube družb v občini Črnomelj v letih 2009, 2010, 2011 in 2012.....	7
Slika 8: Povprečne plače v občini Črnomelj, regiji JV Slovenija in Sloveniji	7
Slika 9: Primerjava neto dodanih vrednosti na zaposlenega v občini Črnomelj z JV Slovenijo in Slovenijo.....	8
Slika 10: Poslovanje samostojnih podjetnikov v občini Črnomelj v letih 2009, 2010, 2011 in 2012.....	9

UVOD

Občina Črnomelj se že nekaj let spopada s težavami v gospodarstvu, ki se kažejo predvsem v nenehnem povečevanju brezposelnosti. Poleg splošne ekonomske krize in selitve Secopa na neuspešnost pri zagonu gospodarstva gotovo v največji meri vpliva slaba infrastrukturna povezava občine, ki predstavlja veliko oviro za nove investitorje. Podpora programa Pokolpje se je v danem obsegu izkazala kot dobrodošla, a premajhna za omilitev drugih negativnih trendov, ki se dogajajo v ekonomskem okolju.

V Razvojno informacijskem centru Bela krajina, kjer že nekaj let spremljamo stanje v gospodarstvu na območju občine Črnomelj, Bele krajine in Pokolpja, smo pripravili pričujočo Informacijo o poslovanju gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov v občini Črnomelj v letu 2012. Iz pričujočih podatkov je razvidno, da je večina kazalnikov uspešnosti gospodarstva nezadovoljiva ali v trendu upadanja.

V občini so poslovale v letu 2012 tri gospodarske družbe več in osem samostojnih podjetnikov manj kot v letu 2011. Skupaj so zaposlovali 664 ljudi manj kot v preteklem letu. Prihodki od prodaje so se zmanjšali za dobrih 11 odstotkov. Zmanjšal se je izvoz. Družbe in samostojni podjetniki so razpolagali z manjšimi sredstvi za dobrih 7 odstotkov. Neto dodana vrednost na zaposlenega dosega le 48 odstotkov neto dodane vrednosti regije in 58 odstotkov povprečja v državi. Neto poslovni izid je v občini negativen. Brezposelnost je presegla 20 odstotkov, povprečne plače dosega 75 procentov plače regije...

Iz podatkov lahko sklepamo, da se gospodarski subjekti srečujejo z ogromnimi težavami in da prebivalci občine živijo v veliki stiski. Pričujoči rezultati poslovanja gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov v občini Črnomelj za leto 2012 potrjujejo, da se je potrebno še naprej maksimalno angažirati za okrevanje gospodarstva v občini.

1. Osnovni podatki poslovanja gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov v letu 2012

V občini Črnomelj je v letu 2012 poslovalo 254 gospodarskih družb in 398 samostojnih podjetnikov. Skupaj so zaposlovali 2.028 ljudi in ustvarili 226 mio EUR prihodkov od prodaje, od tega na tujih trgih 117 mio EUR, kar je nekaj manj kot 52 odstotkov. Razpolagali so z 159.839.000 EUR sredstev. Osnovni podatki poslovanja družb in samostojnih podjetnikov v občini Črnomelj v letu 2012 so razvidni v Tabeli 1.

Tabela 1: Poslovanje gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov v občini Črnomelj v letu 2012

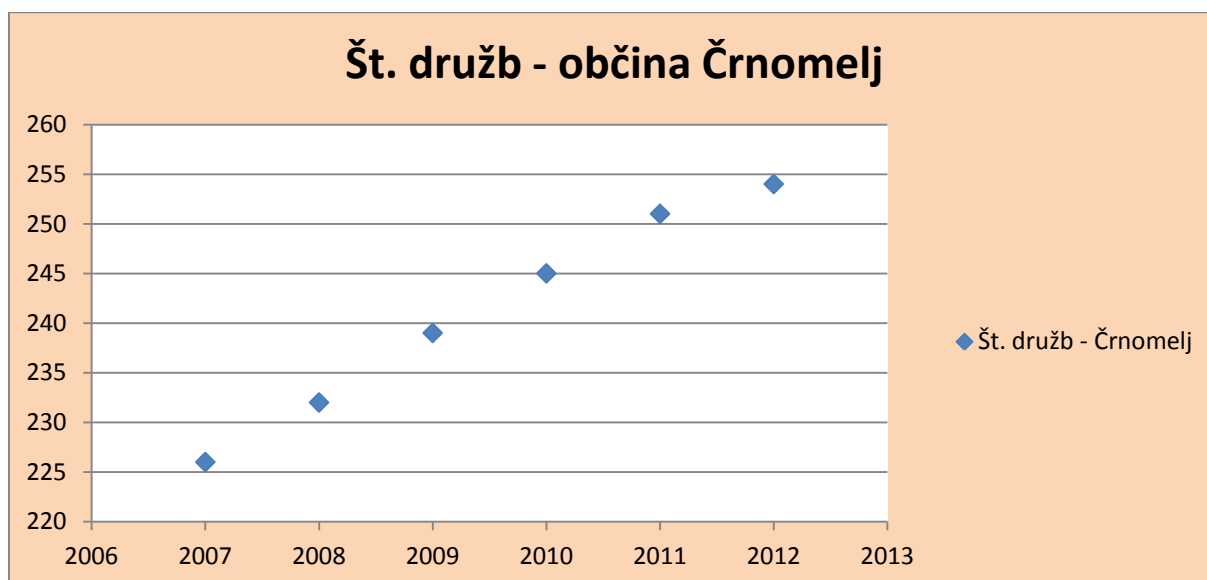
Gospodarske družbe in podjetniki	Število	Indeks 2012/2011	Zaposleni	Indeks 2012/2011	Prihodki od prodaje v mio EUR	Indeks 2012/2011	Prihodki na tujih trgih v mio EUR	Indeks 2012/2011	Delež prihodkov na tujih trgih	Poveč./zmanj. v odstotnih točkah	Sredstva na dan 31.12.2012	Indeks 2012/2011
Sp	398	98	285	96	34,465	101,32	5,375	120,02	15,6	2,43	26,762	102,30
Mikro	242	101	615	64	49,725	91,18	9,695	117,27	19,5	4,34	53,712	88,42
Male	9	113	208	101	27,617	97,15	4,290	146,19	15,5	5,21	17,601	106,97
Srednje	2	100	294	108	17,754	120,50	12,103	144,57	68,2	11,35	18,325	121,14
Velike	1	100	626	67	96,455	78,35	85,216	78,62	88,3	0,31	43,438	80,80
SKUPAJ	652	99	2028	76	226,017	88,70	116,678	88,10	51,6	-0,35	159,839	92,80
Družbe	254	101	1743	73	191,551	86,75	111,303	86,98	58,1	0,16	133,076	91,09

Vir: AJPES, Letna poročila 2012

2. Gospodarske družbe

V občini Črnomelj je leta 2012 poslovalo 254 družb, njihovo število se je glede na preteklo leto povečalo za 3 (2 mikro in 1 mala). V občini je poslovalo 242 mikro družb, kar predstavlja 95,28 % vseh družb, 9 malih, 2 srednji in ena velika gospodarska družba. Iz Slike 1 je razvidno, da je število družb v zadnjih letih v občini Črnomelj v blagem, a nenehnem porastu.

Slika 1: Gibanje števila gospodarskih družb v občini Črnomelj

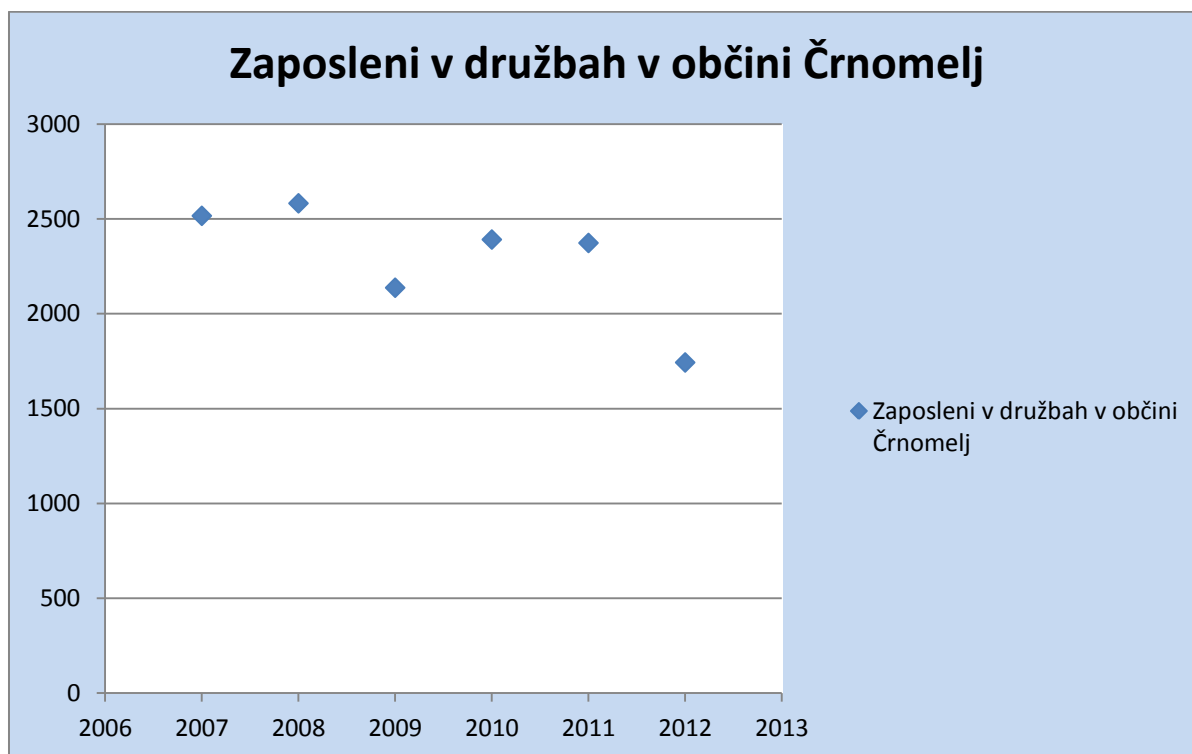

Vir: AJPES, Letna poročila 2007, 2008, 2009, 2010, 2011 in 2012

3. Zaposlovanje v gospodarskih družbah in brezposelnost

V letu 2012 so družbe zaposlovale 1.743 ljudi, kar je za dobrih **26,5 odstotkov manj** kot preteklo leto. Mikro družbe so zaposlovale 35 % zaposlenih v družbah, kar je za pet odstotnih točk manj kot v preteklem letu. Majhne družbe so zaposlovale 12 % zaposlenih v družbah, kar je za 3,3 odstotne točke več kot leta 2011. V srednjih družbah je bilo zaposlenih slabih 17 % vseh zaposlenih kar je za skoraj 5,5 odstotnih točk več od preteklega leta. V eni veliki družbi je bilo še vedno zaposlenih 36 % zaposlenih v družbah. Največji upad zaposlovanja beležijo mikro in velika družba. V njih je bilo glede na preteklo leto manj zaposlenih 653 ljudi (349 manj v mikro družbah in 304 v veliki družbi). **Srednje družbe so zaposlovale 21 ljudi več.** Takšna sestava (po velikosti) družb v občini še vedno predstavlja potencialno nevarnost povečane nezaposlenosti. Slika 2 prikazuje trend upadanja števila zaposlenih v družbah v preteklih letih.

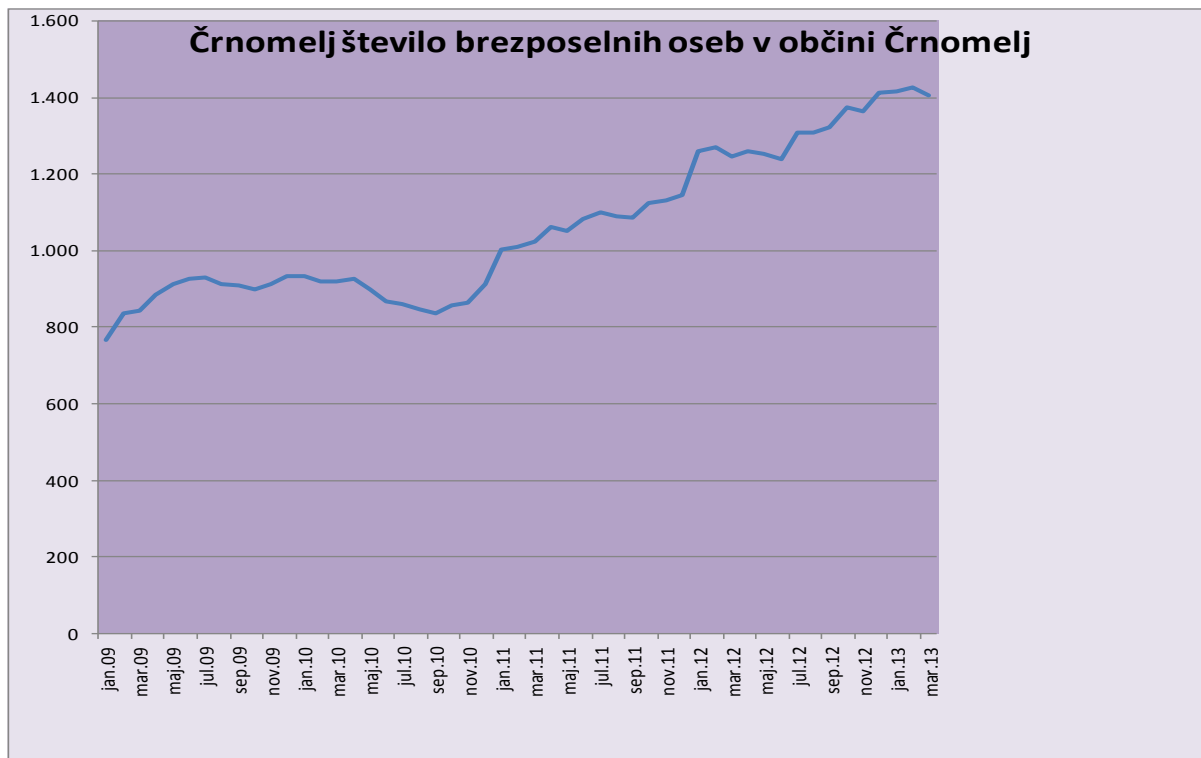
Slika 2: Gibanje števila zaposlenih v gospodarskih družbah v občini Črnomelj

Vir: AJPES, Letna poročila 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012

Že nekaj let v občini narašča brezposelnost. Medtem ko je bila januarja 2009 v Črnomlju 10,6 %, se je v letu 2012 gibala med 17,8 % (januar) do 20,6 % (december). Decembra 2012 je bilo v občini že 1.413 ljudi brezposelnih. Največ brezposelnih smo imeli v občini v februarju 2013, ko je bilo na ZRSZ prijavljenih 1.425 oseb. Zadnja dva meseca se nekoliko umirja in v aprilu beležimo 1.397 brezposelnih oseb. Gibanje števila brezposelnih oseb prikazuje Slika 3.

Slika 3: Gibanje števila brezposelnih oseb v občini Črnomelj

Vir: SURS, ZRSZ

4. Čisti prihodki od prodaje

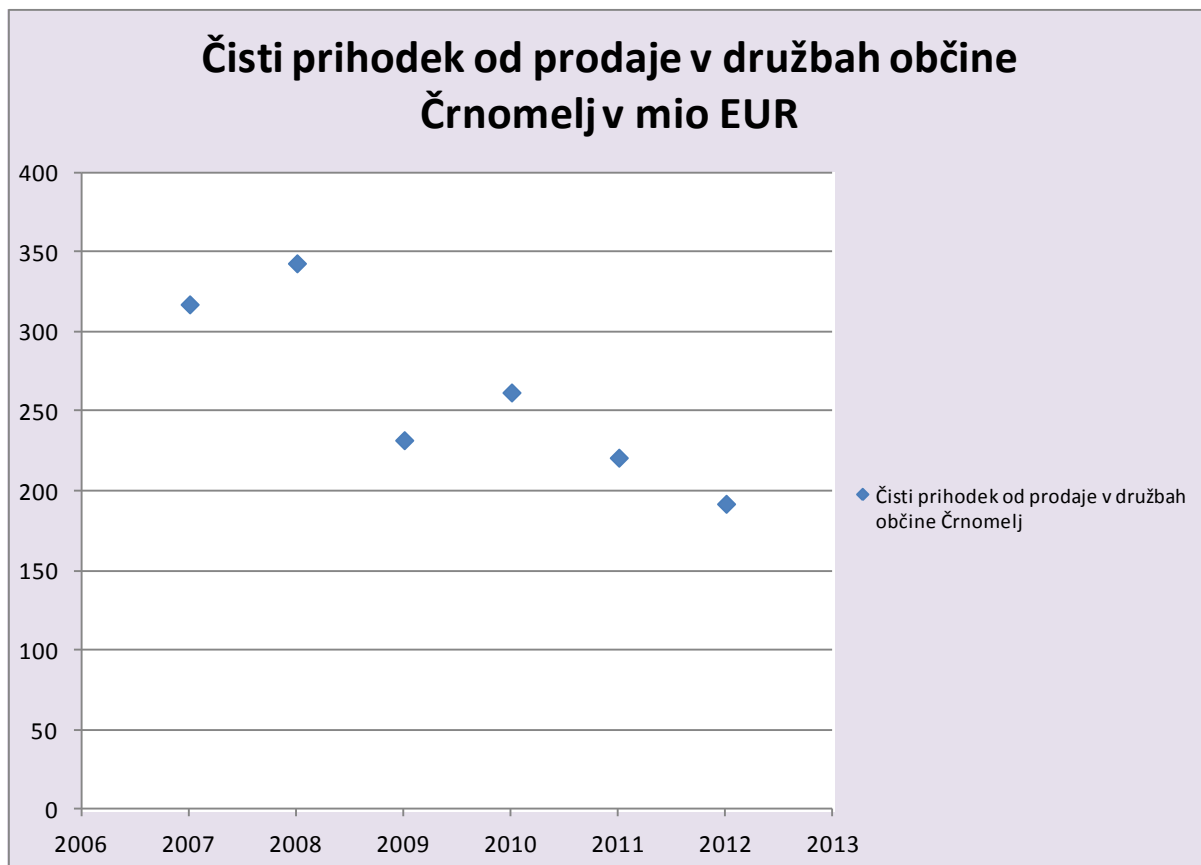
Družbe v občini Črnomelj so v letu 2012 ustvarile 191.551.000 EUR čistih prihodkov od prodaje, kar je za dobrih 13 % manj kot predhodno leto in za 27 % manj kot leta 2010. Prihodki od prodaje so se najbolj zmanjšali v veliki družbi – za skoraj 22 %. V mikro družbah se je prodaja zmanjšala za slabih 9 %, v majhnih pa za slabe 3 %. Prihodke od prodaje so povečale le srednje družbe, pri katerih je indeks rasti prodaje glede na preteklo leto 120.

Na tujih trgih so družbe ustvarile 111.303.000 EUR prihodkov ali za dobrih 13 % manj izvoza kot preteklo leto. Medtem ko se je izvoz v veliki družbi zmanjšal za skoraj 22 % (kljub temu je delež izvoza velike družbe skoraj 79 %) so ostali gospodarski subjekti izvoz povečevali. Delež izvoza tako ostaja na podobi ravni kot preteklo leto. Najbolj so izvoz povečale srednje družbe ter svoj delež prihodkov na tujih trgih povečale za dobrih 11 odstotnih točk in znaša v letu 2012 že dobrih 68 %.

Čisti prihodki od prodaje gospodarskih družb v občini Črnomelj kažejo trend upadanja, kljub manjšim pozitivnim odstopanjem v posameznih letih (Slika 4). Tudi prodaja na tujih trgih je v zadnjem obdobju v upadanju (Slika 5).

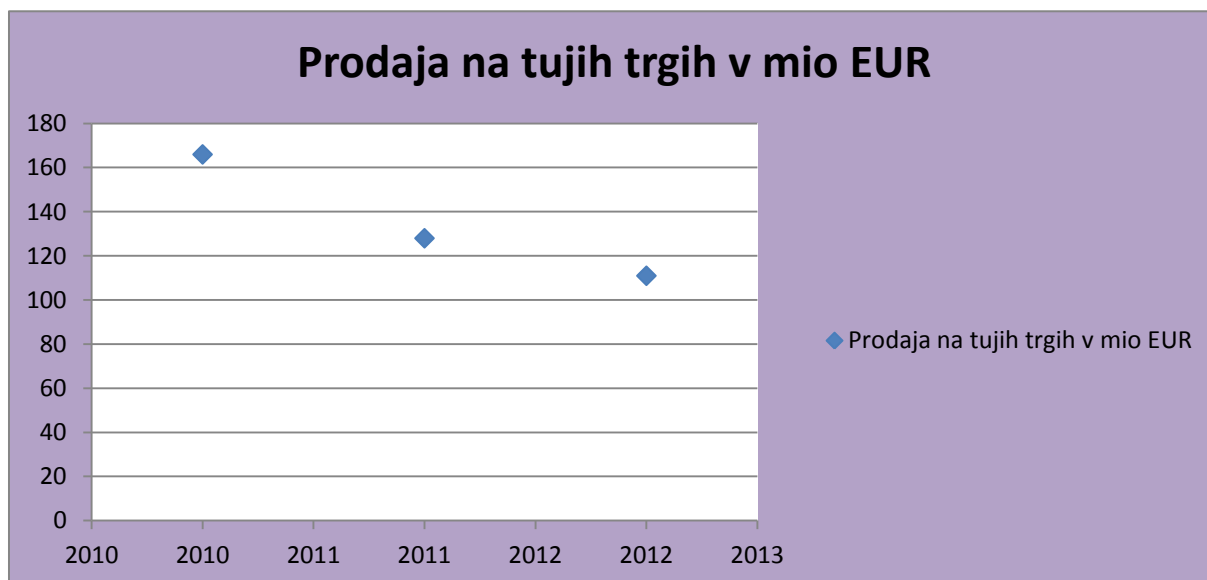

Slika 4: Čisti prihodek od prodaje gospodarskih družb v občini Črnomelj

Vir: AJPES, Letna poročila 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012

Slika 5: Gibanje prodaje na tujih trgih družb z območja občine Črnomelj

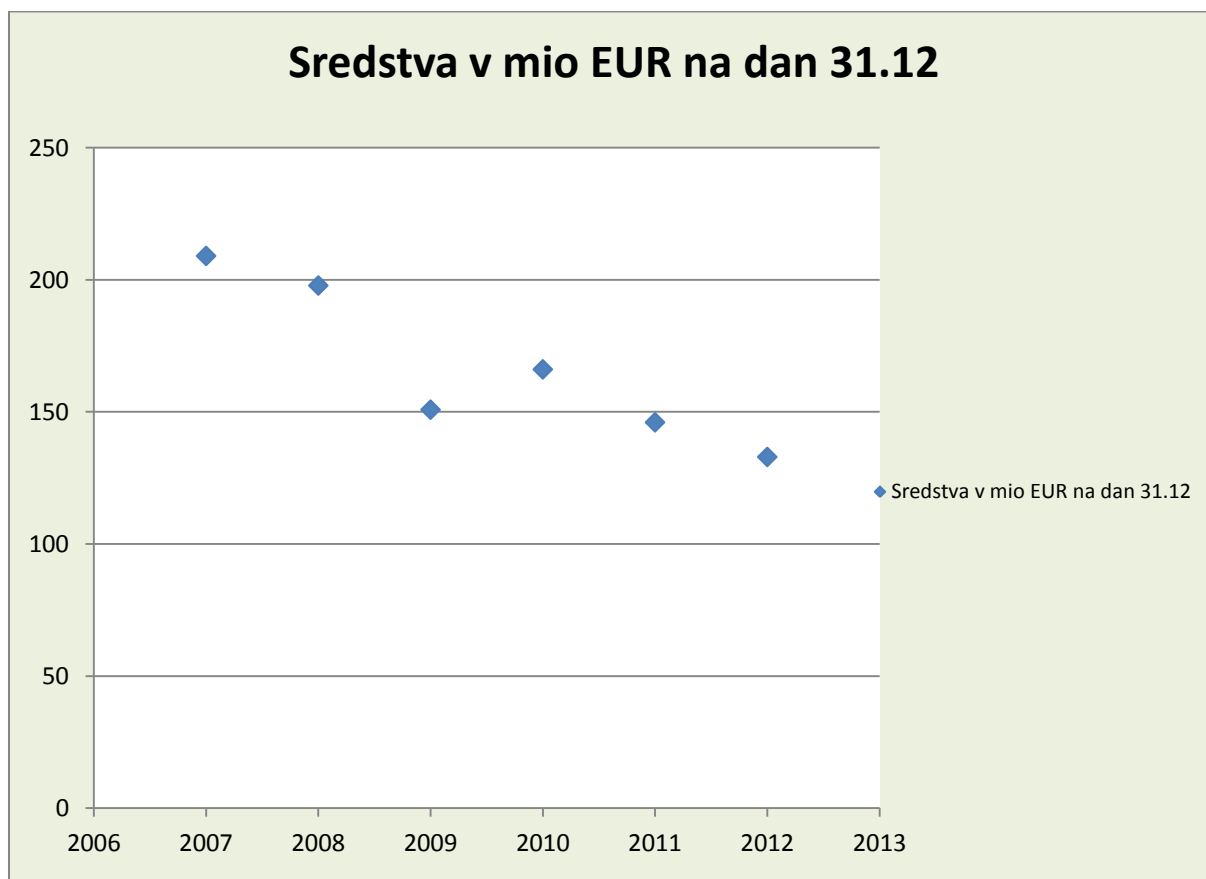

Vir: AJPES, Letna poročila 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012

5. Sredstva

Ob koncu leta 2012 so imele družbe v občini 133 milijonov EUR sredstev oziroma obveznosti do virov sredstev ali za 13 mio EUR (9 %) manj kot 2011. Zmanjšanje beležijo mikro družbe (slabih 12 %) in v veliki družbi, ki je ob koncu leta razpolagala z 20 % manj sredstev glede na leto 2011.. Ostali so svoja sredstva povečali, najbolj obe srednji družbi, kar za 21 % - 15,7 mio EUR na 18,33 mio EUR.. Slika 6 prikazuje vrednost sredstev s katerimi so gospodarske družbe občine Črnomelj razpolagale v posameznih letih. Iz slike je razvidno, da se vrednost sredstev v družbah zmanjšuje.

Slika 6: Prikaz vrednosti sredstev v gospodarskih družbah v občini Črnomelj

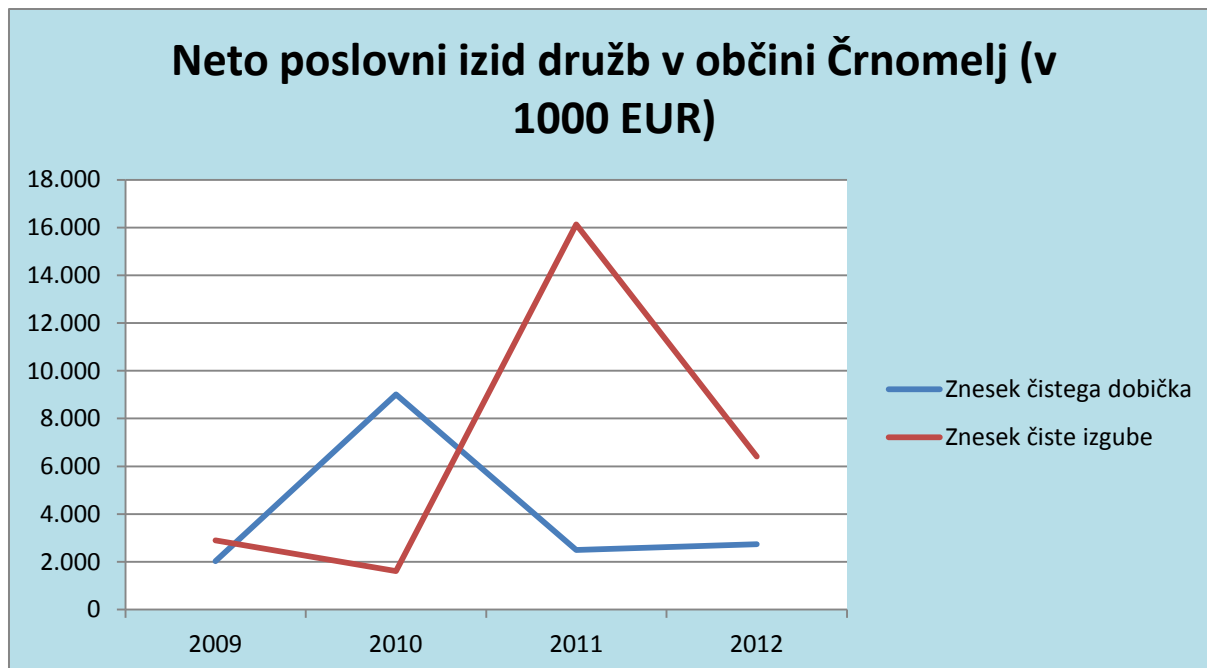

Vir: AJPES, Letna poročila 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012

6. Čisti dobiček, čista izguba in neto poslovni izid družb

Od 254 družb je v letu 2012 poslovalo z dobičkom 165 družb ali 64,9 % (leta 2011 pa 65,7 %), ki so ustvarile 2.731 čistega dobička, kar je glede na preteklo leto (2.489.000 EUR) skoraj 10 odstotno povečanje. 77 družb ali 30 % je poslovalo z izgubo. Znesek čiste izgube teh družb je bil 6.416.000 EUR kar je manj kot leta 2011, ko je skupna izguba znašala 16.128.000 EUR. **Neto čisti rezultat gospodarskih družb v občini Črnomelj je znašal -3.685.000 EUR** (leto poprej -13.639.000 EUR). Gibanje zneskov čistega dobička in čiste izgube prikazuje Slika 7.

Slika 7: Znesek čistega dobička in čiste izgube družb v občini Črnomelj v letih 2009, 2010, 2011 in 2012

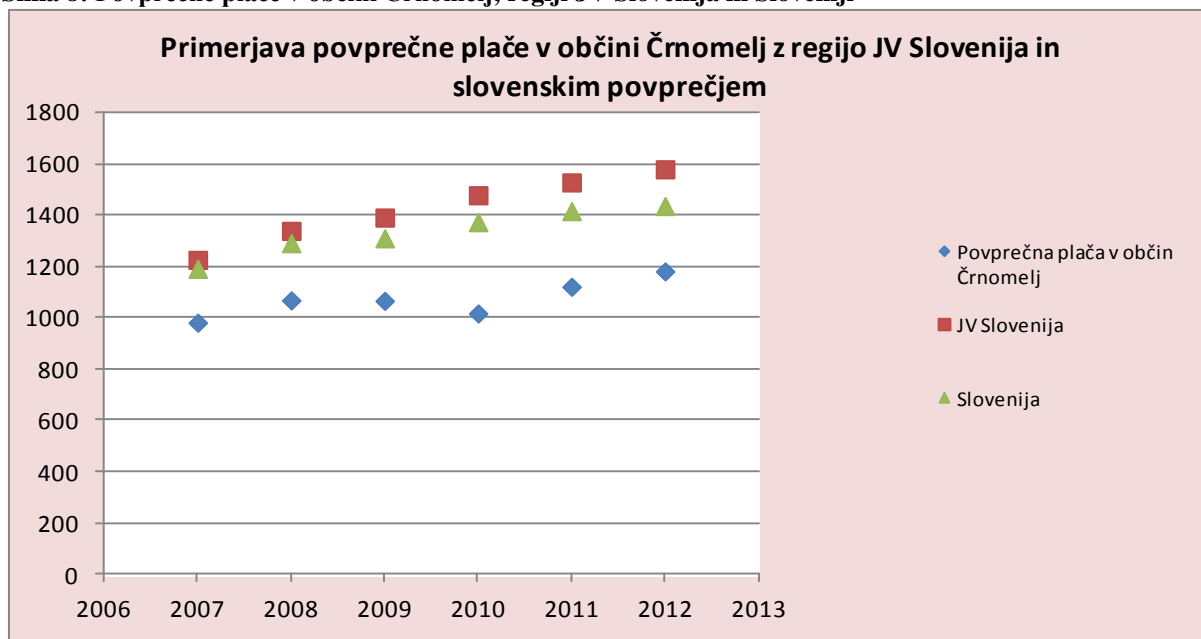

Vir: AJPES, Letna poročila 2009, 2010, 2011, 2012

7. Povprečne plače

Povprečna bruto plača v občini Črnomelj je bila v letu 2012 1.181 EUR in zaostaja za povprečno plačo v regiji JV Slovenija za dobrih 25 % oziroma dosega 82 % slovenske povprečne plače. Slika 8 prikazuje razkorak med povprečno plačo v občini Črnomelj in povprečnimi plačami v regiji in državi.

Slika 8: Povprečne plače v občini Črnomelj, regiji JV Slovenija in Sloveniji

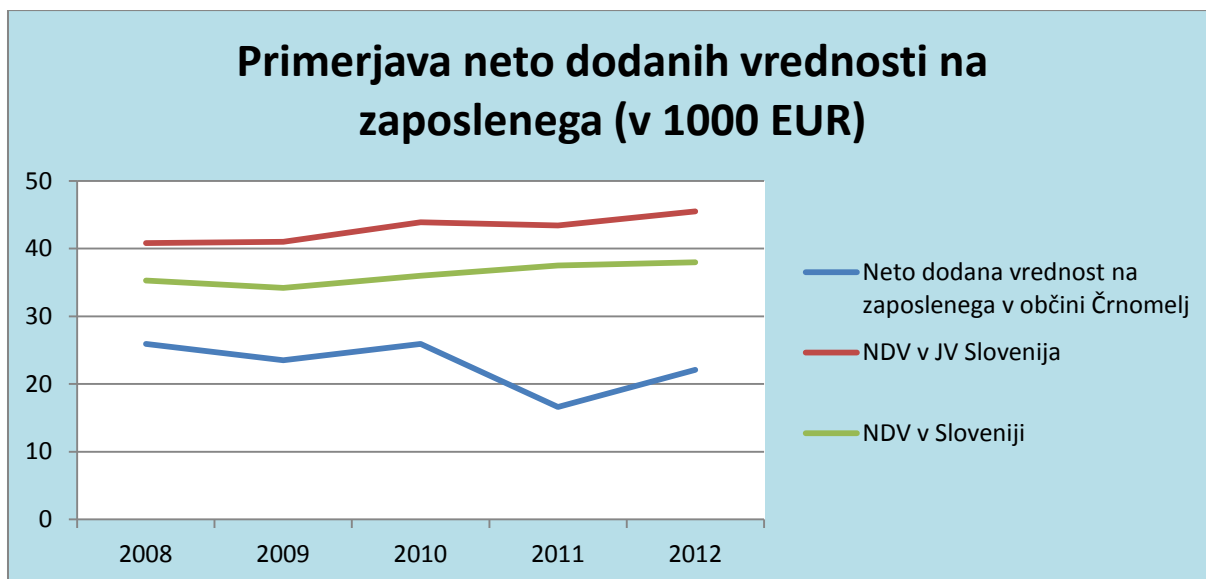

Vir: AJPES, Letna poročila 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012

8. Neto dodana vrednost na zaposlenega

V občini Črnomelj je bila v letu 2012 neto dodana vrednost na zaposlenega 22.100 EUR, kar predstavlja sicer dvig za 33 % glede na preteklo leto, a še zmeraj dosegamo le 48 % neto dodane vrednosti na zaposlenega v regiji JV Slovenija in 58 % NDV na zaposlenega v Sloveniji. Kljub višji dodani vrednosti v letu 2012 še vedno zelo zaostajamo za državnim povprečjem in še bolj za povprečjem regije. Slika 9 prikazuje razkorak med NDV na zaposlenega v občini Črnomelj v primerjavi z regijo in državo v posameznih letih.

Slika 9: Primerjava neto dodanih vrednosti na zaposlenega v občini Črnomelj z JV Slovenijo in Slovenijo

Vir: AJPES, Letna poročila 2008, 2009, 2010, 2011, 2012

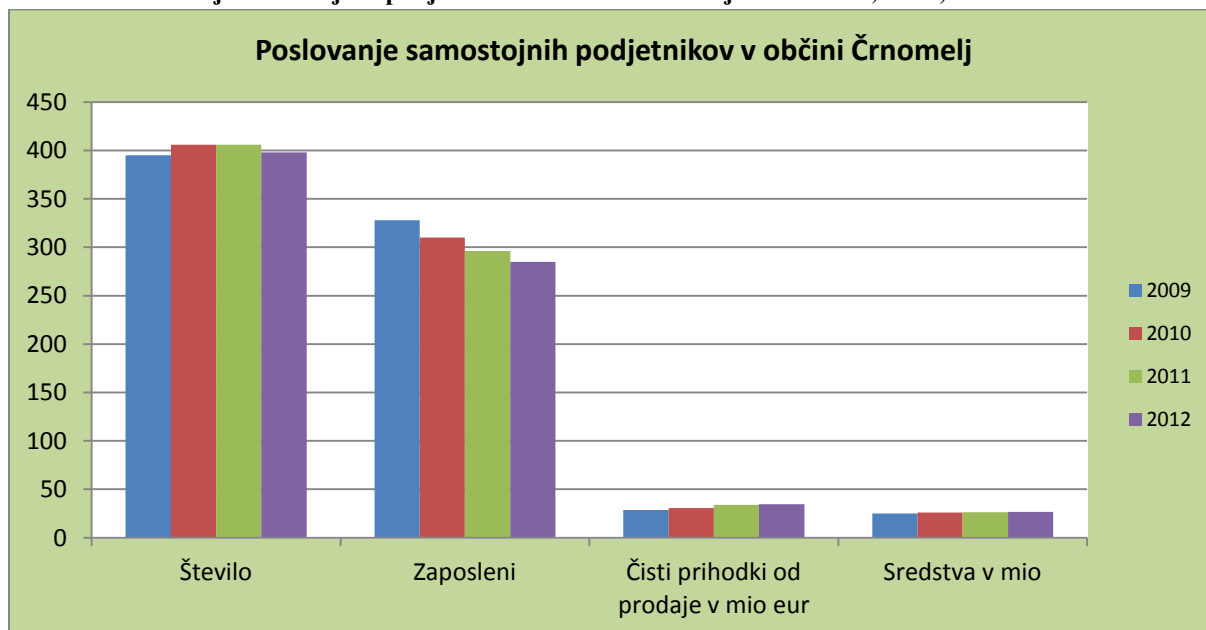
9. Poslovanje samostojnih podjetnikov

Število samostojnih podjetnikov se je glede na preteklo leto zmanjšalo. V občini Črnomelj je tako v letu 2012 poslovalo 398 podjetnikov, kar je 8 manj kot leta 2011. Samostojni podjetniki so zaposlovali 285 ljudi, kar predstavlja 14,6 % vseh zaposlenih v gospodarskih subjektih (registriranih po ZGD) s sedežem v občini Črnomelj. Tudi podjetniki zaposlujejo iz leta v leto manj ljudi. V letu 2012 je bilo pri njih zaposlenih 11 ljudi manj kot preteklo leto.

Samostojni podjetniki so ustvarili 34,5 milijonov EUR čistih prihodkov od prodaje ali dobrih 15 % od skupne prodaje gospodarskih subjektov. Njihov čisti prihodek od prodaje se je povečal za 653.000 EUR glede na leto 2011. Podjetniki so na tujih trgih ustvarili približno 5.400.000 EUR prihodkov kar predstavlja povečanje za 20 % glede na leto 2011. Prihodki na tujih trgih predstavljajo 15,6 % prihodkov od prodaje kar je več kot v letu 2011, ko so predstavljali 13,2 %.

Ob koncu leta 2012 so imeli samostojni podjetniki v občini 26,8 mio EUR sredstev oziroma obveznosti do sredstev, kar je za dobre 2 % več kot ob koncu leta 2011. Poslovanje samostojnih podjetnikov prikazuje slika 10.

Slika 10: Poslovanje samostojnih podjetnikov v občini Črnomelj v letih 2009, 2010, 2011 in 2012

Vir: AJPES, Letna poročila 2009, 2010, 2011, 2012